

13 juli 1977

MEMORANDUM VOOR DE DIRECTIE

INHOUDSTAFEL

JULI 1977

OPMERKINGEN

1. Personeel van de Koninklijke Marine mag op basis van de basis kennis niet op de afgegeven aanmeldingen inzicht krijgen in de gegevens. Indien de verspreiding daarvan niet kan worden voorkomen, zal het bezwaar worden gemaakt.
2. Indien geadresseerden van de afgeve van de onder hun commando gestelde eenheden en/of onderdelen gebruik wensen te maken van gegevens die in dit rapport zijn vermeld, dient met die gegevens de nodige voorzichtigheid te worden betracht.
3. In geen geval mag over de gegevens van dit rapport melding worden gemaakt tegenover niet-leden van de Nederlandse krijgsmacht.
4. In het geval dat in dit rapport vervolgde gegevens door een geadresseerde zijn verworven op andere wijze, mag aan tevens buitenlandse officieren deelgenomen, dient terzake contact te worden opgenomen met hoofd MARID c.a. SOI-GZ/110.
5. De geadresseerden dienen slechts tien opeenvolgend gedateerde uitgaven aan te houden. Bij ontvangst van een nieuwe dient de oudste uitgave te worden vernietigd onder inwerking van een proces-verbaal aan het hoofd MARID.
6. Indien een geadresseerde één of meer uitgaven wenst aan te houden dient hij dat schriftelijk mede te delen aan het hoofd MARID.

MET RECU

84 - MC I DB - 1/1/77 gem.
 85 - I A E a
 86 - II E a
 87 - II I (Middelen) 1/1/77 gem.
 88 - Markt [redacted]
 89 - II. Actie III 2/1/77 gem.

ONDER RECU

90 - II - Markt 1/1/77 gem.
 91 - II - I A - I F 1/1/77 gem.
 92 - II - I B 1/1/77 gem.
 93 - II - III - OCVD 1/1/77 gem.
 94 - II - IV - SFA 1/1/77 gem.

DISTRIBUTIELIJST

ex.nr.

MINDEF/EDS - 20/10/78 <i>rem</i>	1
A) CHEF STAF (KM) IKG - 9/11/78	2
CMS tevens voor: PLV CMS, HBUMILJUZA ter visie	3 20/9/77
VOORZ. WG BELEIDSVOORBEREIDING	
CHEF KAB. CMS-BDZ	
SC PLANNEN tevens voor: HBUORG, HBUTAKTIEK	4 13/7/78
HBUPLANNEN	
SC OPERATIËN tevens voor: HBULU en HBULOG	5 9/12/78
d) HBUVERB - 19/7/78 <i>rem.</i>	6
HBU TECHNIEK, WAPENTECHNIEK EN VEILIGHEID ter visie	7 5/6/77
d) HBUOPS - 7/8/78 <i>rem.</i>	8 4/8/78
DIR. MARSTAFSCHOOL	9 4/4/78
d) DIR. PERSONEEL KM/HBUPLANPERS	10 10/12/77
DIR. MATERIEEL KM tevens voor: HCOFINMAT - 12/4/78 <i>rem</i>	11 en 12
HWAPCOMSYS	
d) HWO - 3/18/78 <i>rem.</i>	13
d) MARAT [redacted] - 7/6/78 <i>rem.</i>	14
d) MARAT [redacted] - 11/4/78 <i>rem.</i>	15
d) MARAT [redacted] - 26/1/78 <i>rem.</i>	16
d) MARAT [redacted] - 14/11/78 <i>rem.</i>	17
DGB/CKMARNs tevens t.b.v. C 1-AGGP en C W-INFCIE	18 t/m 20
CZMNA d.t.v. SOI d) DGB/CKN 27/4/78 <i>rem. ex 20</i>	21 18/10/78
CZMNED d.t.v. HDGB d) DGB/CKN 18/5/78 <i>rem. ex 18</i>	<i>rem.</i>
CZMNED/SOI d) DGB/CKN 18/5/78 <i>rem. ex 19</i>	22 t/a
CEKD	23
CMLD	24
CMM RIJNMOND	25
CMM TEXEL	26
CMM IJMOND	27
CMM SCHELDE	28
COZDNE	29
t.b.v. in dienst zijnde onderzeeboten	30 t/m 35
CMDNE	36
CFREGRON	37
HVBS	38 t/a
COPSCHOOL	39 en 42
CMAKAZ ERFPRINS	40 en 41
HANTAK	43 t/a
CMVKV d.t.v. OI	44 t/a
CMVKK tevens voor CVSQ	45 en 46
t.b.v. de daarvoor in aanmerking komende schepen	47
CAWCS	48 t/m 61
CMBFLOT 1	70
CMBFLOT 3	71
CVSQ 320	72
CVSQ 321	73
CVSQ 2	74
CVSQ 860	75
VOKIM	76
HDGB	77
d) COORD. INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN - 18/4/78 <i>rem.</i>	78
d) HLAMID - 4/4/78 <i>rem.</i>	79
d) HLUID - 12/9/78 <i>rem.</i>	80
d) HPMV - 24/7/78 <i>rem.</i>	81 12/9/78
HWKC	82
BU INL	83 t/a
	84 t/m 90/94

d) via HDGB CZMNED *rem.* [redacted] op 12/6/79
 ex. nrs. 23 t/m 43, 45 t/m 78

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.</u>
DISTRIBUTIELIJST	i
INHOUDSOPGAVE	ii
EVALUATIE DER INLICHTINGEN	iii
 - DE SOVJET-STRATEGIE IN AFRIKA BEZUIDEN DE SAHARA	1 - 9
 - SOVIET UNION - FISHING OPERATIONS WORLDWIDE	10 - 12
 - BESCHRIJVING VAN EEN ALTERNATIEVE LANCERINGSWIJZE VAN EEN SOVJET MARINE SA-N-3 GELEIDE WAPEN (SCHIP-LUCHT) NU IN EEN "SURFACE MODE" (SCHIP-SCHIP)	13 - 16
 - DE SOVJET MARINE-OEFENING "SUMMEX-77" IN KORT BESTEK	17 - 21
 - SOVIET UNION - ANTI-SATELLITE INTERCEPTOR TESTS	22 - 23
 - DE TOEDRACHT BIJ EEN TWEETAL SPIONAGE GEVALLEN IN DE BONDSREPUBLICK DUITSLAND	24 - 26

EVALUATIE DER INLICHTINGEN

Bij het evalueren (graderen) van de waarde van de ontvangen inlichtingen stelt men de betrouwbaarheid van de bron vast en bepaalt vervolgens de waarschijnlijke juistheid van het bericht zelf.

Reliability of the source

- A = completely reliable
- B = usually reliable
- C = fairly reliable
- D = not usually reliable
- E = unreliable
- F = reliability cannot be judged

Accuracy of the information

- 1 = confirmed by other sources
- 2 = probable true
- 3 = possible true
- 4 = doubtfully true
- 5 = improbable true
- 6 = truth cannot be judged.

DIVERSE ONDERWERPEN

DE SOVJET-STRATEGIE IN AFRIKA BEZUIDEN DE SAHARA

1. De verbreiding van de Sovjet-invloed, in velerlei vormen, over het Afrikaanse kontinent heeft zich de afgelopen jaren voltrokken in een tempo en op een schaal, die slechts door weinigen zijn voorzien. De geografische ligging van het kontinent tussen twee oceanen met drukbevaren scheepvaartroutes, geeft aan deze ontwikkeling nog een extra dimensie.

2. De belangstelling van de Koninklijke Marine voor deze ontwikkeling heeft diverse gronden:
 - a. Een voor de hand liggend motief is uiteraard de sterke betrokkenheid van Ruslands maritieme macht (marine, maritieme research, koopvaardij en visserij).
 - b. Meer algemeen bestaat de noodzaak bij het waarderen van de globale Sovjet-strategie te onderkennen, welke plaats deelgebieden in deze strategie innemen en welke opties en prioriteiten voor deze gebieden gelden.
 - b. Zeer belangrijk in dit verband is ook het vraagstuk van de beveiliging van de olieroutes en de verzekering van het transport van andere vitale grondstoffen. De kreeftskeerkring als uiterste zuidelijke marge van het NATO-operatiegebied is uiteraard een belangrijk onderdeel van deze kwestie.

3.

- [REDACTED]
4. Ten aanzien van het Afrikaanse kontinent (met uitzondering van Noord-Afrika, dat buiten de marges van deze beschouwing valt) zijn nog geen onderzoeken in internationaal verband verricht. Dit artikel is dan ook volledig geschreven vanuit een nationale oriëntatie. Daarbij wordt niet verheeld, dat de MARID-visie ten aanzien van specifieke Afrikaanse problemen veelal een onervaren visie is. Deze stoelt in de meeste gevallen op de vaststelling van konstateerbare politieke, militaire en economische feiten, en veelal niet op eigen ervaringen en/of waarnemingen

Het Afrika-beleid van de USSR

5. Het Sovjet buitenlandse politieke beleid, zoals zich dit manifesteerde ten aanzien van het Afrikaans kontinent op het tijdstip van ontworsteling aan de Europese koloniale machtsverhoudingen, werd in eerste instantie gekenmerkt door opportunisme. De nog jonge Afrikaanse staten met uitgesproken linkse- en radikale regeringsvormen werden als eerste uitgezocht voor het ontvangen van Sovjet-hulp in velerlei vorm om daardoor in een afhankelijke positie vis-à-vis de Sovjet Unie te worden gebracht. In feite werd vanaf het begin van de 60-er jaren nog met name gereageerd op Chinese presentie in diverse landen. Beide landen opereerden binnen het vacuum, dat was ontstaan door het vertrek van de Westerse mogendheden uit dit gebied. Gedurende een reeks van jaren was Afrika aldus tevens het schouwtoneel van de Sovjet-Chinese competitie. Vóór de toespitsing van de Angolese oorlog eind 1975 richtte het Sovjet-beleid ten opzichte van Afrika zich dan ook op afzonderlijke, strategisch belangrijke staten. Het kontinent als geheel nam nog slechts een marginale plaats in binnen de strategische doelstellingen van de buitenlandse politiek.
6. De versterkte Sovjet-activiteit in de Hoorn van Afrika sinds het begin van de 70-er jaren stond min of meer los van het Afrika-beleid. De strategische doelstellingen waren hier primair de beheersing van de toegang

tot de Rode Zee en algemeen de maritieme contrôle in het zeegebied van de Indische Oceaan en Perzische Golf met zijn belangrijke scheepvaartroutes.

7. Het Afrikaanse kontinent in zijn totaliteit kreeg pas zijn strategische prioriteit tengevolge van een tweetal factoren:
 - a. het eigen falen in het Midden Oosten en met name in Egypte;
 - b. de Amerikaanse nederlaag in Vietnam, waarna de konfrontatie der supermachten zich zeer snel verplaatste naar Afrika. In de direkte Oost-West verhoudingen bleef het detente-model functioneren.

8. De aard en omvang van de betrokkenheid der Sovjet Unie en de geliëerde Cubanen in de Angolese burgeroorlog, markeerden een schaalvergroting in het Sovjet-beleid ten opzichte van Afrika. Het succes van de interventie alsmede het zwakke verweer van de kant van het Westen, vergroten tevens het gevaar dat een precedent is geschapen voor voortgaande militante inmenging in andere konfliktgebieden op het Afrikaanse kontinent.

9. Sprekende over de Sovjet-betrokkenheid op het Afrikaanse kontinent moet tevens worden aangetekend, dat ook de overige WP-staten in een substituerende rol hierbij zijn betrokken. Het optreden van Cubaans militair en ander specialistisch personeel in Afrika heeft een ongekende omvang aangenomen, die een separate behandeling zou rechtvaardigen. Momenteel wordt dit bestand begroot op ± 16.000 man (12.000 in Angola, de overige 4.000 verdeeld over een groot aantal Afrikaanse staten in met name militaire trainingsfuncties). De betrokkenheid van Cuba, waarvan vrijwel alleen de rol in Angola algemene bekendheid geniet, dateert in feite reeds van 1965, toen CHE GUEVARRA zelf er de eerste aanzetten toe gaf. Het is echter nu verantwoord de Cubaanse rol te betrekken in een beschouwing over de Sovjet-strategie, daar Cuba zich de laatste jaren bijna volledig heeft gekonformeerd aan de Sovjet-interesses.

Doctrine

10. De strategische interventie op het Afrikaanse kontinent is doctrinair verantwoord in het leerstuk van de

"nationale bevrijdingsoorlogen". Naar herkomst behoort het tot de Leninistische theoriën ten aanzien van nationale revolutionaire bewegingen en regimes. Deze werden, en worden (!), als een overgangsstadium naar regimes volgens Sovjet-model opgevat. Vooreerst dienen zij in elk geval om bij te dragen in de ondermijning van de gevestigde posities der Westerse mogendheden.

11. Sinds [redacted] werd deze doktrine nader uitgewerkt. De steun aan bevrijdingsbewegingen werd tot een "nieuw" adagium verheven, dat ook in het tijdperk van nucleaire strijdmiddelen en vreedzame coëxistentie zijn toepasbaarheid had behouden. Met een en ander is ondermeer speciaal het Afrika Instituut belast, dat momenteel onder leiding staat van [redacted] de zoon van de Minister van Buitenlandse Zaken der Sovjet Unie.
12. Sovjet doktrines hebben naar hun aard het charisma van de "uitsluitendheid". In de doktrine ten aanzien van de bevrijdingsbewegingen is het principe van de "niet-inmenging" opgenomen, dat van toepassing is op iedere niet-doktrinaire benadering. Hiertoe behoort ook eventueel Westers verzet tegen een verdere verbreiding van de Sovjet-invloed en presentie.
13. Algemeen kan men stellen, dat de allesomvattende strategische doelstelling van de buitenlandse politiek der Sovjet Unie gericht is op een fundamentele wijziging in de mondiale krachtsverhoudingen.
14. Voor wat betreft Afrika lijkt het Sovjet-beleid erop gericht na de successen in Z.O.-Azië de balans der supermachten opnieuw aan te tasten. De verhouding USSR-Afrika zou, op niet te lange termijn, evenredig moeten zijn aan de relatie USA-Latijns Amerika, welk kontinent in een later stadium de revolutionaire aandacht zal krijgen. Blijkens uitspraken leeft deze visie ook bij diverse regeringen in Latijns-Amerika (Afrika en de "bruggehoofd"-theorie). Het is in elk geval ook opmerkelijk, dat Cuba zijn revolutionaire activiteiten in Latijns-Amerika praktisch heeft opgegeven ten gunste van de Sovjet-lijn in strategische kwesties.

15. Een politiek-economisch motief, namelijk de enorme rijkdom aan vitale grondstoffen van Afrika en met name Zuid-Afrika, speelt bij dit alles uiteraard een belangrijke rol. Het ontzeggen dan wel het konditioneren van de levering van deze grondstoffen aan het Westen is een eerste drijfveer. De manipulatie inzake dit economisch potentieel, waarbij Sovjet-doeleinden worden gediend, is een faktor van niet minder belang.
16. Het grote direkte politieke gevaar voor Afrika is dat de USSR er op uit is staten te creëren volgens Sovjet-model, die eenzijdig op het "socialistisch kamp" zijn georiënteerd en vervolgens binnen dit "kamp" worden opgenomen. Twee recente en goede voorbeelden van de eerste aanhef tot het welslagen van dit streven worden gevormd door Angola en Mozambique.
17. Wellicht was het hier beter geweest te spreken van Angola en daardóór Mozambique, dat sinds de Angola-oorlog een volledige oriëntering op het Sovjet-model heeft uitgevoerd. De omvang van het totale hulpprogramma voor Angola heeft in Afrika grote indruk gemaakt. China, dat op deze schaal niet met de USSR kan concurreren, is in feite met één slag uitgeschakeld als alternatief voor staten, die beducht waren voor een te grote afhankelijkheid van de Sovjet Unie. Zeer evident is dit bijvoorbeeld in Tanzania, waar de Chinese presentie vanouds het grootst was.

Het Maritieme Aspect

18. Bij de implementatie van het Afrika-beleid speelt de maritieme faktor een zeer belangrijke rol. Het is dan ook de uitgesproken ambitie van de Bevelhebber der Zeestrijdkrachten van de Sovjet Unie - Admiraal GORSHKOV - dat de marine, maar ook de andere elementen van de Sovjet maritieme macht, een belangrijke plaats krijgen ingeruimd als instrumenten bij de toepassing van het buitenlandse politieke beleid.
19. De rol van het maritieme aspect is ook een tweeledige. Het is inderdaad een medium bij de verbreiding der politieke, economische en militaire invloed, maar tegelijkertijd is de verwerving van bases- en andere faciliteiten voor een wereldwijd opererende vloot een doelstelling met een hoge prioriteit. Onder de hoofden

"PENETRATIE" en "PRESENTIE" wordt nu nader op deze tweeledige functie ingegaan.

Penetratie

20. ● De ontwikkeling van de Sovjet-interesse voor het Afrikaanse kontinent laat zich mede aflezen uit een overzicht van het ontplooiingspatroon der marine.
21. ● Bij het opbouwen van een relatie met een kuststaat zijn de gebezigde procédés doorgaans van stereotype aard: Er wordt visserijhulp aangeboden in de vorm van schepen, leningen, opleidingen en "know-how" en de oprichting van en het samengaan met inheemse bedrijven op dit gebied. Veelal wordt deze bijstand voorafgegaan door- of gaat gepaard met onderzoek van de wateren behorende tot het territoir.
22. ● Een stap voorwaarts is dan het aanknopen van economische relaties, waarbij de Sovjet koopvaardij wordt ingeschakeld. In een gunstig geval wordt de gewenning aan de Sovjet-vlag benut voor een officieel bezoek door oorlogsschepen en komt de mogelijkheid in zicht basis- en/of andere faciliteiten voor deze eenheden te verwerven. Een schoolvoorbeeld van een procedure als hier *geschetst*, heeft zich voorgedaan in Somalië.
23. ● Naast de geëigende penetratiemethoden op het terrein van politiek en veiligheidsdiensten, nemen de voornoemde bilaterale overeenkomsten in het economisch vlak een bijzondere plaats in. Te noemen zijn hier met name de samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van visserij (minimaal 9), koopvaardij en luchtvaart (29).
24. ● De Sovjet-media maken er ook in het geheel geen geheim van, dat aan bijvoorbeeld de luchtvaartovereenkomsten niet alleen commerciële overwegingen ten grondslag liggen. Dikwijls is een dergelijke overeenkomst ook een signaal van de toestand waarin de algemene betrekkingen zich bevinden. Zo werd in maart j.l., vrijwel onmiddellijk na de Sovjet-Ethiopische toenadering, het aangaan van een luchtvaartovereenkomst met een warme politieke deklaratie begeleid.

25. Bij het opbouwen van een net van relaties, zoals dat ondertussen op het Afrikaanse kontinent tot stand is gekomen, valt het verschil op tussen staten waar de penetratie een geleidelijke opbouw vertoont en de staten, waar de Sovjet Unie via een meer direkt procédé opereerde. Door de ondersteuning van marxistische bevrijdingsbewegingen verzekerde de Sovjet Unie zich daar na de machtsovername van een bijkans almachtige invloed.
26. De Sovjet Unie onderhoudt militaire relaties met een aanzienlijk aantal landen en bewegingen op het Afrikaanse kontinent. Geboden hulp in de vorm van leveranties varieert van handwapens tot schepen, vliegtuigen en raketlanceerinrichtingen, opleiding in de USSR, het inrichten van trainingsbases in de regio, missies enz. Een overzicht van deze relaties toont aan, dat deze in hoge mate worden bepaald door de strategische ligging van de betrokken landen ten opzichte van de scheepvaartroutes rond het kontinent.

Presentie

27. Als wij nu bekijken welke faciliteiten de Sovjet marine heeft opgebouwd in de afgelopen jaren bemerken wij dat in het westen Conakry dient als steunbasis voor de Sovjet Vloot, waar bovendien een permanente bezetting aanwezig is ter voldoening aan het verzoek (1972) van [redacted] om zijn minderheidsregiem te steunen. Deze bezetting bestaat t.m. uit een geleide wapen jager van de KOTLIN-klasse, een tanker en een ALLIGATOR-klasse tanklandingsschip met Sovjet mariniers vergezeld van hun organieke uitrusting. Verder wordt deze havenplaats in meerdere mate gebruikt als aanloophaven voor andere Sovjet marine-eenheden. Sedert 1976 wordt de aanwezigheid in Angola (Luanda) verzorgd door een AMUR-klasse reparatieschip dat direkte hulp geeft aan de Angolese marine in opkomst. Zowel Conakry als Luanda dienen tevens als operatiebasis voor de lange afstand verkenningsvliegtuigen van de Sovjet marine, de BEAR-DELTA's, welke hiermee een beduidende surveillance-mogelijkheid in de Zuid-Atlantische Oceaan hebben en deze ook in toenemende mate benutten.
28. In de Indische Oceaan wordt de Sovjet marine vertegenwoordigd door eenheden van de Pacific Vloot en een enkele eenheid van de Zwarte Zee Vloot. De belangrijkste

basis waarover men hier kan beschikken is Berbera (Somalië), doch op tal van andere plaatsen weet men zich verzekerd van faciliteiten. Het Sovjet verband, dat in dit gebied opereert onder bevel van [REDACTED] bestaat uit een (gemiddeld) 20-tal eenheden, waarvan tenminste 6 combattanten en afwisselend een nucleair voortgestuwde en/of conventioneel voortgestuwde onderzeeboot met als duidelijke taak: de "maritieme aanwezigheid" ter ondersteuning van de machtsvestiging in situ.

29. Niet alleen de Sovjet marine is een voorwerp van politiek gebruik, ook de Sovjet koopvaardij wordt in een steeds indrukwekkender tempo ingezet om de economische balans in het belang van de Sovjet Unie door te laten slaan. De geleidelijke marktverovering door middel van "dumpprijzen" in de vrachtvaart is een bekend gegeven. Zij wordt nu, door de Sovjet Unie gepraktiseerd, in Westerse scheepvaartkringen als mogelijke bedreiging van eigen positie gezien. Dumping van doorgaans 10 tot 15 procent, en in enkel geval 45 procent doet zich incidenteel voor bij de handelsvaart op Australië. Het feit dat de Sovjet Unie, in deze tijd waarin vele landen hun tonnages moeten opleggen, doorgaat met het verwerven van vracht- en passagiersschepen wekt militair gezien verontrusting op.
30. In het begin is reeds gesteld dat de handelsaktiviteit één der mogelijkheden der Sovjets was om penetratie uit te voeren in de diverse Afrikaanse landen. De aanwezigheid van agentschappen van scheepvaartlijnen is naast de aanwezigheid van regeringsvertegenwoordigers in de ambassades van groot belang. Opmerkelijk is dat men aan de samenstelling van het ambassadepersoneel in de Afrikaanse landen kan zien welk deel van Afrika in de belangstelling staat bij de Sovjet Unie. Zo is bekend dat van het totale ambassadepersoneel van Afrikaanse landen - 918 man sterk - niet minder dan 318 als KGB/GRU inlichtingenofficieren bekend staan. Onderverdeeld treffen we dan de hoogste percentages aan bij Ethiopië (46/22), Kenya (46/18), Nigerië (125/40), Senegal (79/31) en Zambia (50/27), en dit zijn slechts enkele voorbeelden.
31. In het kader van de "contrôle" past ook de aktiviteit van 's-werelds grootste luchtvaartmaatschappij, AEROFLOT. Er bestaat momenteel een uitgebreid lijnenet naar 22 verschillende Afrikaansen landen en hoewel

het dienstenpakket op een lager niveau staat dan dat van de Westerse maatschappijen, gaat zij door met uitbreiden.

32. Samenvattend kan worden gesteld dat de Sovjet Unie in het recente verleden alle mogelijkheden heeft aangegrepen om haar invloed in Afrika gestalte te geven en dat de ontwikkeling van deze gang van zaken zich in het heden in een snel tempo voortzet met een voor het Westen steeds meer verontrustend naderbij komen van een politiek-economische konfrontatie. Dat de Sovjet maritieme macht hierbij als instrument van de Sovjet buitenlandse politiek een rol van betekenis speelt is duidelijk; de Sovjet Marine is aanwezig en kan met haar onderzeeboten en haar oppervlakteschepen met geleide wapens het Sovjet nationale belang onderstrepen, zoals op dit moment (eind mei 1977):
- een KYNDA-klasse kruiser in de Indische Oceaan
 - een KRESTA-II-klasse kruiser in de Zuid-Atl. Oceaan nabij Conakry en een KILDIN-klasse jager nabij Luanda - op de Westerse scheepvaartlijnen opereren en zonodig - mede met mariniers - zij het nog op beperkte schaal - druk op Afrikaanse landen uitoefenen.

Admiraal [redacted] verwoordt het resultaat van zijn reeds meer dan 20 jaren durend bewind als Bevelhebber der Zeestrijdkrachten als volgt:

"Thans bezitten wij een volledig moderne marine, uitgerust met alles wat noodzakelijk is voor een succesvolle uitvoering van alle opdrachten op het wijde vlak van de wereldoceanen.

Zeestrijdkrachten kunnen - in vredetijd - worden gebruikt om druk uit te oefenen op hun vijanden als een soort militaire demonstratie, als een bedreiging om de zeeverbindingen te verbreken en het maritieme handelsverkeer te belemmeren.

Vroeg of laat zal het Westen gedwongen zijn te begrijpen, dat het niet langer meester ter zee is.

De Sovjet zeemacht is niet meer de kleine arm van het defensie-apparaat als in 1963. Zij is uitgegroeid tot het sterkste machtsmiddel om de imperialistische vijand te verslaan, en zij is het belangrijkste wapen in het Sovjet-arsenaal om de weg te bereiden voor een door het communisme beheerste wereld."

SOVIET UNION - FISHING OPERATIONS WORLDWIDE

33. The USSR's fishing fleet consists of over 4,600 units totaling nearly seven million gross register tons. It is well organized with a centralized command-and-control system. The fleet can provide its own bunkering and replenishment at sea and can remain on extended deployments. Soviet units are presently operating in almost all the world's major fishing grounds. The fleet's capability must be considered in an assessment of military support potential, such as replenishing naval units and intelligence collection.
34. In addition to fishing vessels, the Soviets have about 30 fishing research ships deployed worldwide conducting operations in support of the fishing fleet. These units are engaged in a search for new fishing grounds, new usable species of fish, and new methods for increasing the catch. This activity is necessary in order to supply the ever increasing demand for protein in the USSR and, to a lesser extent, to assist underdeveloped countries build up their fishing industries.
35. Soviet fishing vessels are active in most of the major fishing grounds in the North Atlantic. Fishing ships are conducting operations in the North Sea, the Southern Approaches to the English Channel, in the vicinity of the Great Sole Bank, Little Sole Bank, and near the Shetland Islands. They are also engaged in fishing operations off the U.S. and Canadian East Coasts. These ships are operating in the vicinity of the Grand Banks, Sable Island Bank, and Georges Bank. Soviet fishing vessels utilize the port of Havana for cargo operations, crew changes, and repairs. The exact size of the USSR's fishing fleet operating out of Havana is not known, but it is estimated to be between 20 and 30 ships at any given time. Any Soviet fishing vessels currently located off the Southeast US coast are probably in transit between Cuba and the Northwest Atlantic fishing grounds.
36. Large numbers of fishing vessels continue to operate along the West Coast of Africa. These ships operate in the Walvis bay area, Gulf of Guinea, Yerb Island, Cape Verde Islands area, Cape Blanco, and the vicinity of the Canary Islands. The Cubans also have a large contingent of fishing vessels - about 50 - currently homeported in various Angolan ports and conducting

fishing operations in Angolan territorial waters, where they and the Soviets have exclusive fishing rights. Most of these Cuban units are from the Mariel shrimp fleet. They have fished in the Gulf of Mexico in the past. Their movement to Angola was probably a direct result of the 200-nm fishing limits imposed by the U.S. and Mexico.

37. ● A fleet of about 25 Soviet fishing vessels has reportedly been operating in the South Atlantic between the Falkland Islands and South Georgia. Thirteen Soviet fishing vessels are known to have been in this area, including the research ship ZOND that probably had a two-man ATLANT II-class submersible aboard. These ships were supported by the tanker "RUMBULA", which has purchased diesel and other fuel oil in the port of Rio Grande, Brazil. A Soviet whaling fleet, consisting of a factory ship and at least 15 catcher boats, operated in the Antarctic from October until their return to the Black Sea last month.
38. ● In the Pacific, a small fleet of Soviet fishing vessels was conducting operations in the Central Bering Sea. Fishing vessels have been notably absent off the U.S. West Coast since the imposition of the 200-nm limit. Between 70 and 90 Soviet and East European vessels were operating in this region in 1976. Elsewhere in the North Pacific, a small group of Soviet fishing vessels, including the research ship EKVATOR, was operating in the Hawaiian Ridge area.
39. ● Farther South, Soviet fishing operations have increased substantially in the New Zealand area. The number of Soviet fishing ships operating in this area has increased 300 to 400 percent over previous years. In the past, only some 10 to 15 Soviet trawlers fished in this region, at least 45 trawlers were estimated to be operating near the Campbell Plateau. This increase appeared to be the result of countries beginning to enforce 200-nm fishing zones.
40. ● In the Indian Ocean, Soviet fishing ships were conducting operations in the vicinity of Saya de Malha Bank and in the area of the Farquhar group. The Soviet fishing research ship IKHTIANDR had been conducting extensive survey operations on the Seychelles-Mauritius Plateau. She had been the support ship for

the submersible TINRO II. However, a recent report indicates that a superior SEVER II-class submersible was aboard. SEVER II can dive to 2,000 meters and is equipped with manipulators - TINRO II is limited to 400 meters and has no manipulator. This marked the first time this submersible was deployed to the Indian Ocean. IKHTLANDR, in June 1977 in the vicinity of the Mozambique Channel, was working her way North along the East African Coast. The research ship PROFESSOR MESYATSEV has been conducting operations on the Madagascar Plateau. This ship utilized the submersible ATLANT II in its operations. The research ship ARIEL was conducting operations on the Southwest Indian Ocean Ridge, while the research ship "SKIF" was operating in the vicinity of the Kerguelen Islands. Soviet fishing ships are also operating out of Basrah, Iraq. These ships are probably assigned to a joint Soviet-Iraqi company that is engaged in training Iraqi personnel in fishing operations. Iraq has recently acquired a number of Soviet trawlers, and the Iraqis are probably being trained to man these ships. Elsewhere in the Indian Ocean, Soviet fishing ships are conducting operations off Australia West of North-West Cape near the Wallary Plateau.

BESCHRIJVING VAN EEN ALTERNATIEVE LANCERINGSWIJZE VAN
EEN SOVJET MARINE SA-N-3 GELEIDE WAPEN (SCHIP-LUCHT)
NU IN EEN "SURFACE MODE" (SCHIP-SCHIP)

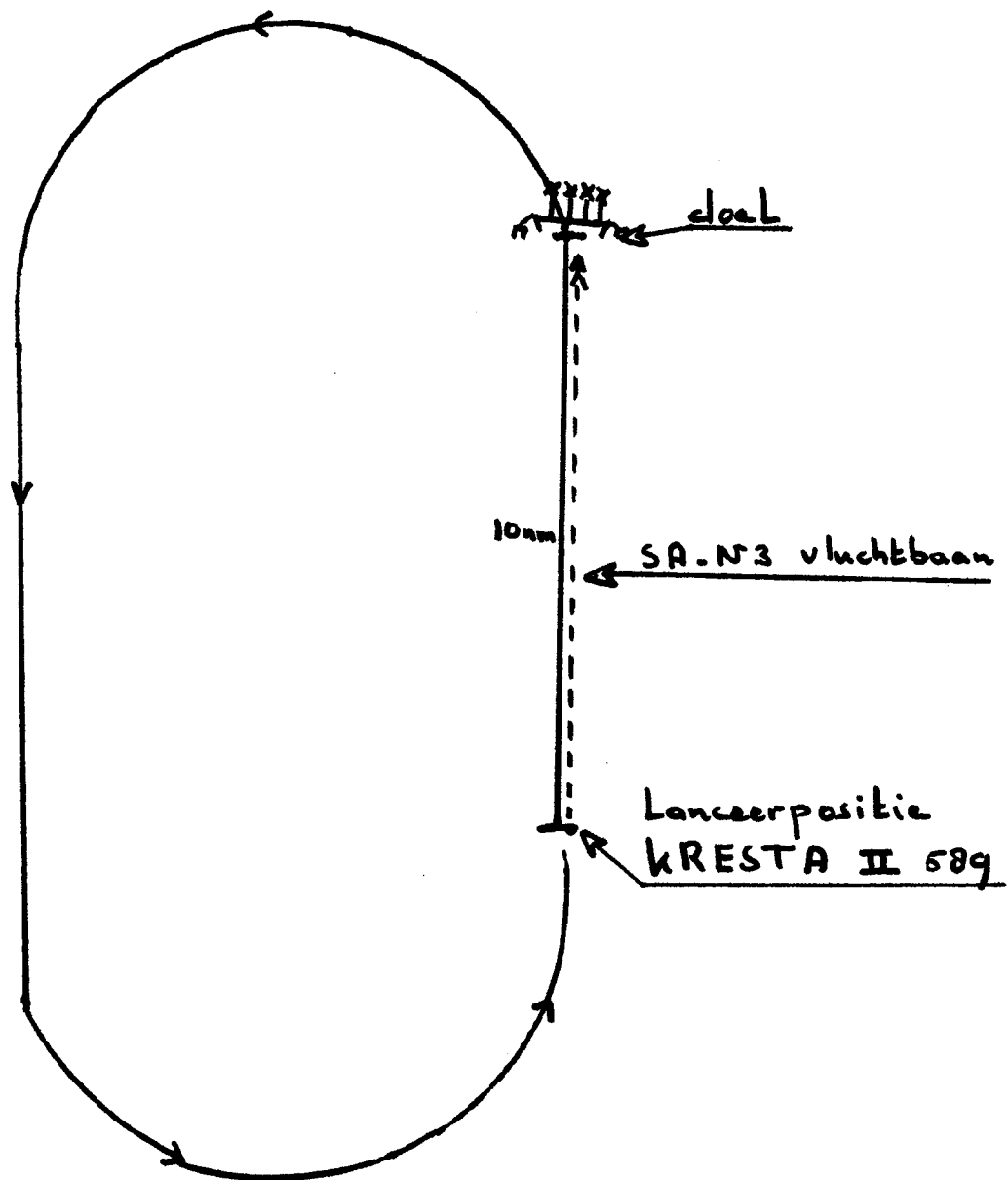
41. ● Op 25 november 1976 werd waargenomen dat de CLGM KRESTA-II, pennant nr. 589, VASSILI CHAPAEV, SA-N-3 raketten lanceerde op een verankerde doelspraam. De kruiser vuurde twee salvo's van twee projektielen, elk met een onderlinge afvuurinterval van vijf seconden. Slechts de voorste lanceerinrichting werd gebruikt. Alhoewel het SA-N-3 projectiel in eerste instantie ontworpen is voor luchtafweer, kon worden vastgesteld dat als doel een tussen twee tonnen verankerde zee-doelspraam, met radarreflektoren over de gehele lengte, werd gebruikt. Dientengevolge wordt gekonkludeerd dat het projectiel in de zogenaamde surface mode werd verschoten.
42. ● De weerscondities tijdens het vuren waren: wind N ca. 10 kn, wolken ca. 4/8 en het zicht bedroeg meer dan 10 mijl.
43. ● Beschrijving eerste lancering (zie fig. 1)
- De KRESTA-II 589 passeerde ten 0804 uur op een noordelijke koers het doel, vervolgens werd de koers naar westelijke richting verlegd en met een grote boog werd een rondtorn gemaakt. Om 0953 bevond zich de kruiser op ca. 10 nm ten zuiden van het doel. Gedurende bovenstaande manoeuvre werd in samenwerking met een CAB-vliegtuig (LI-2) de vuurleiding van de kruiser getest. Om 0953 lanceerde de KRESTA-II twee SA-N-3 projektielen met een onderlinge afvuurtijd van 5 seconden in de richting van het verankerde doel. De baan van de projektielen kon gemakkelijk aan de hand van de wit-gele verbrandingsgassen gevolgd worden. Het profiel van de vluchtbaan zag er als volgt uit (zie fig. 2): ca. 8 seconden werd een rechtlijnige vluchtbaan onder een hoek van 15° gevolgd, vervolgens beschreef de raket een licht gebogen baan waarbij de geschatte grootste hoogte ca. 500 m was. Ongeveer 2 tot 3 seconden voor inslag ging de vlucht over in haar eindfase en dook het projectiel onder een steile hoek van ca. 60° naar het doel. De projektielen sloegen dichtbij het doel in zee; het eerste projectiel veroorzaakte bij haar inslag een grijsbruine waterzuil en een flits, het tweede projectiel sloeg 5 seconden later eveneens met een grijsbruine waterzuil in doch hierbij werd geen flits gekonstateerd. De exacte lanceerafstand bedroeg 10.2 nm.

Tweede lancering

44. ● Om 10.09 uur werden bij een lanceerafstand van 10.4 nm wederom twee SA-N-3 raketten gelanceerd. Evenals bij het eerste salvo bedroeg het afvuurinterval eveneens 5 seconden. Door een sneeuwbus kon dit keer niet de gehele baan en de inslag van de projektielen worden gevolgd. Wel werd waargenomen dat de aanvangsbaan en de maximale vlieghoogte van de projektielen dezelfde waren als die bij de eerste lancering.
45. ● Na de laatste lancering stoomde de kruiser op naar het doel om vervolgens na bezichtiging hiervan in zuidelijke richting weg te stomen.
46. ● Het doel vertoonde enkele gaten in de bespanning en beschadigde staanders. Vermoedelijk werd dit veroorzaakt door splinterwerking van metaaldelen van de gevechtsskop.

Konklusie

47. ● Mogelijk betrof het hier een lancering teneinde het SA-N-3-systeem na beëindiging van een reparatieperiode ook met de alternatieve procedure (schip-schip) te beproeven. Waarom slechts de voorste lanceerinrichting werd gebruikt vindt men mogelijk zijn oorzaak in het testen van de herlaadinrichting. Zowel de baan van de projektielen alsook de afstand van schieten is in overeenstemming met eerder geconstateerde lanceringen. Als maximale lanceerafstand wordt in NATO ca. 11 nm aangehouden. Juiste gegevens met betrekking tot stuursignalen e.d. ontbreken nog, doch zullen als deze bekend worden te zijner tijd worden gepubliceerd. Uit analyse van de vluchtbaan blijkt dat waarschijnlijk de stijghoek van de projektielen tussen de 15° en 10° heeft gelegen, terwijl de gemiddelde snelheid van het projectiel gerekend over haar gehele traject onder Mach no. 2 heeft gelegen.

SA-N-3 Lancering op 25 november 1977

fig. 1

Baanprofiel SA-N 3

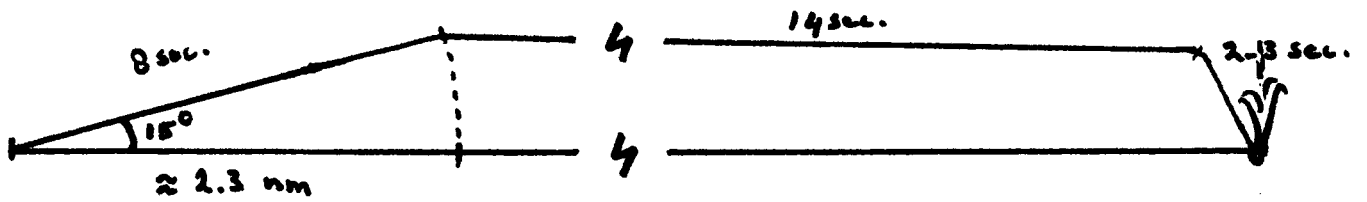

fig. 2

DE SOVJET MARINE-OEFENING "SUMMEX-77" IN KORT BESTEK
(periode 10 t/m 14 juni 1977)

48. Overzicht deelnemers aan SUMMEX 77

Grote combattanten	10
Kleine combattanten	7
Onderzeeboten	6
SIGINT-vaartuigen	5
Vloottankers	3
	<hr/>
Totaal	<u>31</u>

Bovendien zijn van 10 t/m 14 juni 136 vluchten van de Sovjet marine-luchtvaartdienst waargenomen in relatie tot SUMMEX 77.

49. Chronologisch overzicht

10 juni 1977 Op de v.m. van 10 juni verliet de "Agressor"-groep, bestaande uit een KRESTA-II-klasse GW kruiser en twee KRIVAK-klasse GW jagers de Liepaja area in de Oostzee. De Noordelijke Vloot reageerde hierop met wat als een afgrendelingsactie kan worden beschouwd. De grote combattanten, die buitengaats routine-oefeningen houden, formeerden als eerste de voorste "line of defence", ten westen van de Lofoten. De vier schepen die in dit geval in aanmerking kwamen waren: een SVERDLOV-klasse kruiser en drie GW jagers van de KANIN, KRIVAK en KASHIN-klassen. Zij maakten rendez-vous ter hoogte van Noordkaap en namen vervolgens de hun aangewezen verdedigingslijn in. Overige strijdkrachten van de Noordelijke Vloot werden gealarmeerd.

11 juni 1977 De "Agressor"-groep verliet de toegang tot de Deense wateren met een snelheid van 15 knopen. De voorste "line of defence" bevond zich nog in opmars met 15 knopen. De eenheden die een tweede "line of defence" moesten gaan bezetten waren aangewezen en verlieten met 20 knopen de rede van Murmansk, dit waren: de KIEV, het moderne vliegkampschip, en twee KRESTA-II-klasse GW kruisers.

NATO ontdekte beide groepen.

12 juni 1977 De "Agressor"-groep bewoog zich vanuit het Skagerrak om de Noordwest. De voorste "line" nam de aangewezen post in; de transitformatie werd verbroken, bevoorradig vond plaats, de vaart werd verminderd en de generale koers werd verlegd in westelijke richting. De KIEV-groep stoomde nog op volle kracht door naar de aangewezen area. De marine-vliegtuigen houden zich in gereedheid voor operationele inzet. Een derde "line of defence" werd in gereedheid gebracht. Aangewezen eenheden waren: vier GRISHA- en drie PETYA-klasse kust-escortevaartuigen.

De KIEV-groep is nu verkend.
NATO onderkende de aanvang van een Sovjet marine-oefening.

13 juni 1977 De drie verdedigingslinies zijn als volgt bezet:

- de voorste nabij 70°NB van 0° tot 10° OL
- de tweede plm. 150 zeemijlen benoorden Noordkaap
- de derde plm. 100 zeemijlen voor de rede van Murmansk.

De marine-luchtmacht is actief. Op deze dag vonden 111 vluchten plaats in relatie tot deze alarmeringsoefening. De "Agressor"-groep, de rol in deze oefening vervuld hebbende, voer tussen de Shetlands en Orkneys door en boog af naar de Atlantische Oceaan.

14 juni 1977 De alarmeringsoefening leek te zijn beëindigd. De eenheden uit de Noordelijke Vloot keerden terug naar het zeegebied oost van 30° Oosterlengte.

SACLANT gaf deze oefening de NATO-naam SUMMEX-77.

50. (NS) Samenstelling van de deelnemers (zie ook fig. 3)

a. De "Agressor"-groep.

- Eenheden: - de KRESTA-II-klasse GW kruiser (239)
VASILIJ CHAPAEV
- de KRIVAK-II-klasse GW jager (212) REZIKY
 - de KRIVAK-I-klasse GW jager (217) RETIVIY.

Deze drie eenheden zijn allen recentelijk in dienst gesteld. Al enige maanden hadden deze eenheden opgewerkt in de Oostzee. Vermoedelijk waren nu de proefvaarten en een intensief opwerkprogramma achter de rug. Opmerkelijk was, dat 3 weken geleden de V. CHAPAEV nog werd gezien met het pennant nummer 589 en dat de 7e juni (!) de RETIVIY nog werd gezien met het boordnummer 591. Reeds eerder werd de verwachting uitgesproken dat deze drie eenheden te zijner tijd bij de Pacific Vloot zouden worden ingedeeld.

b. De voorste "line of defence".

Eenheden: - de SVERDLOV-klasse kruiser (816) MURMANSK
- een KANIN-klasse GW jager (261)
- een KRIVAK-klasse GW jager (265)
- de KASHIN-klasse GW jager (299) OGNEVOY.

c. Om tegen de diverse soorten dreiging een actie te kunnen nemen lijkt een verscheidenheid aan wapensystemen het meest effectief. Het lag dan ook voor de hand dat de buitengaats oefenende grote eenheden samen in één verband in de voorste verdedigingslinie werden gegroepeerd. Het was duidelijk dat deze vier eenheden vóór de oefening niet met elkaar in relatie stonden. Zij kwamen van verschillende richtingen en het rendez-vous liet enige tijd op zich wachten. Eénmaal in het patrouillegebied aangekomen bleven de eenheden niet in elkaars nabijheid. Het leek ook alsof de bevoorradingsoperaties van de PRUT niet gecoördineerd waren. Na einde oefening op de 14e voeren alle eenheden uit elkaar. Bij terugkomst in lokale wateren werd de MURMANSK voor oefening aangevallen door vijf OSA-klasse GW patrouilleboten.

d. De tweede "line of defence".

Eenheden: - het KIEV-klasse GW vliegkampschip (802)
KIEV
- de KRESTA-II-klasse GW kruiser (545)
ADM. ISAKOV (?)
- de KRESTA-II-klasse GW kruiser (552)
ADM. ISACHENKOV (?).

Van de namen van de beide KRESTA's kon nog geen zekerheid worden verkregen.

Deze strijdmacht is van geheel andere aard dan de eerste "line of defence". De grootste capaciteit van dit verband lag op het gebied van de ASW.

e. De derde "line of defence".

Eenheden: - vier GRISHA-klasse kustescortevaartuigen
(275, 278, 280, 283)
- drie PETYA-klasse kustescortevaartuigen
(751, 757, 747).

Hoewel deze eenheden tot aan de meridiaan van 30° Oosterlengte voeren is duidelijk dat zij deelnamen aan deze oefening. Het is de "last line of defence". ASW is blijkbaar hun eerste zorg in dit gebied, dat qua luchtverdediging hier kan terugvallen op de Sovjet luchtmacht.

f. De Sovjet marine-luchtmacht (SNAF)

Een dergelijke alarmeringsoefening lijkt niet uitvoerbaar zonder medewerking van de SNAF. Na alarmering werd binnen korte tijd een groot aantal vluchten uitgevoerd. De activiteiten van de SNAF bereikten een hoogtepunt op 13 juni toen 111 vluchten werden uitgevoerd. Van deze 111 vluchten waren er 99 van de BADGER-typen bommenwerpers/missile platforms.

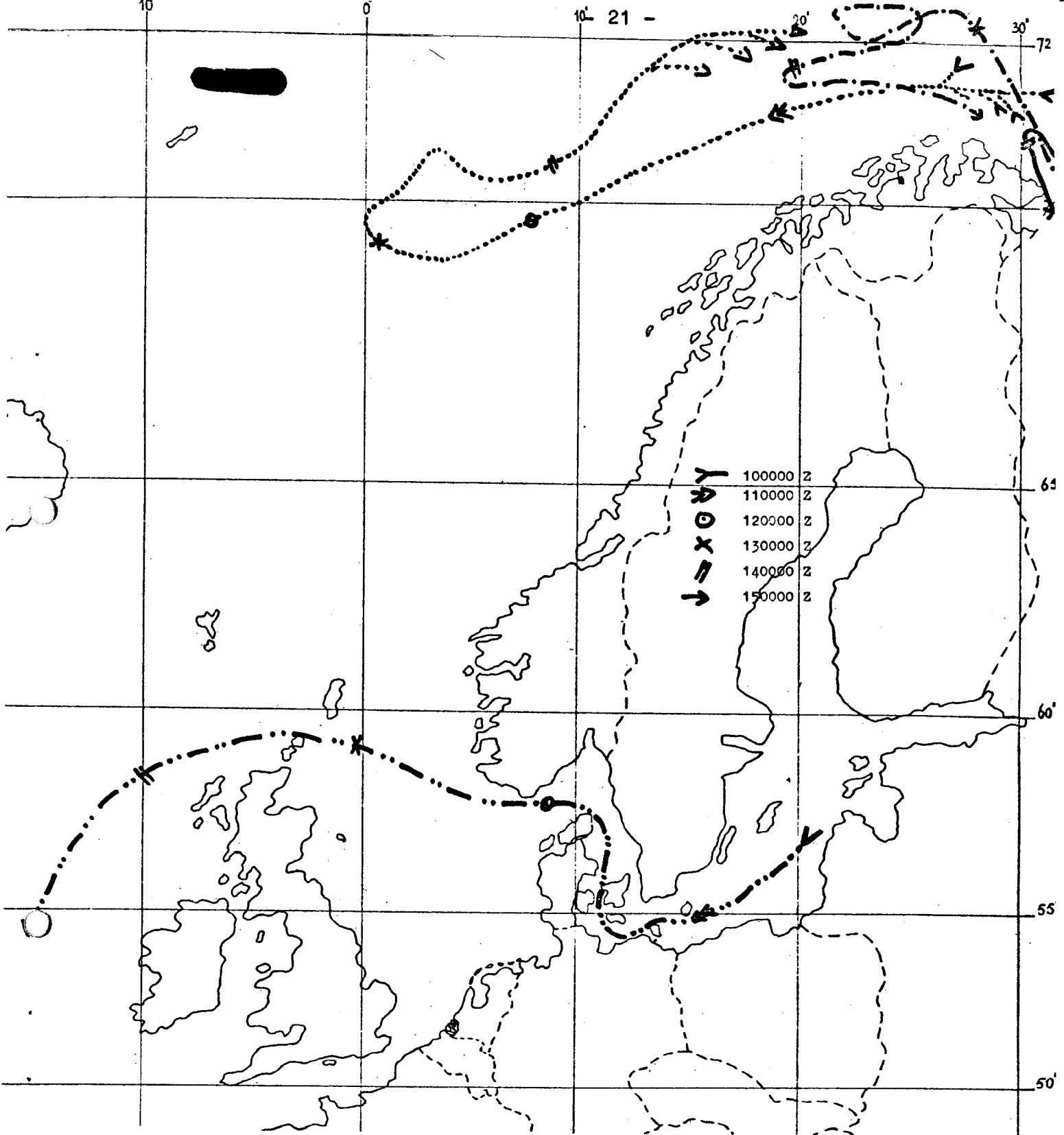
g. Overige deelnemers

(1) Onderzeeboten.

De onderzeeboten die buitengaats oefenden werden in een area geposteerd tussen de Noordkaap en het gebied van de KIEV-groep. (Mogelijk een zestal eenheden).

(2) SIGINT-vaartuigen. EKHOLOT en LOTLIN namen deel aan de oefening. Drie hydrografische vaartuigen VAYGACH, AYSBERG en NIKITICH namen ook deel. Vermoedelijk voeren zij allen in een SIGINT-picket-role.

(3) Hulpvaartuigen. Ter ondersteuning van de bovenwatereenheden namen drie vloottankers deel aan de oefening. DUBNA en PRUT bevonden zich bij de defensieve forces en zijn inmiddels ook weer terug in de Noordelijke Vloot. De BORIS-CHILIKIN-klasse DNESTR voer op 8 juni reeds om de zuid om zich nabij de Shetlands bij de "Agressor"-groep te voegen. Zij sloot zich aan bij het verband op de tocht over de Atlantische Oceaan, richting Cuba.

"Agressor" - groep.

KRESTA II (239)
VASILII CHAPAEV.
KRIVAK II (212)
REZKY.
KRIVAK I (217)
RETIVIY.

Voorste "line of defence"

SVERDLOV (816)
MURMANSK.
KANIN (261).
KRIVAK (265).
KASHIN (299).
OGNEVOY.

Tweede "line of d."

KIEV (802).
KRESTA II (545).
KRESTA II (552).

Derde "line of d."

GRISHA (275).
GRISHA (278).
GRISHA (280).
GRISHA (283).
PETYA II (751).
PETYA II (757).
PETYA I (747).

Overige deelnemers.

ONDERZEEBOTEN: 5 & 6
EKHOLOT AGI.
LOTLIN AGI.
VAYGACH AGS.
AYSBERG AGS.
NIKITICH AGS.
DUBNA AOR.
FRUT AO.
DNESTR AOR.

SOVIET UNION - ANTI-SATELLITE INTERCEPTOR TESTS

51. On May 23, the USSR conducted another unsuccessful "one revolution test" of its antisatellite orbital interceptor. The interceptor demonstrated capabilities that may eventually give it an ability to attack satellites in elliptical, 12-hour-period orbits. The target satellite had been launched four days earlier. A similar test was attempted in July 1976 however the interceptors failed about 15 minutes shortly after launch.
52. In that test and in the one on May 23, the targets' orbits were elliptical. In all other intercept attempts, the target satellites have been in near-circular orbits, with the interceptors and targets approaching one another in approximately the same horizontal plane along the interceptors' line of sight.
53. In the test on May 23, at its closest approach to the interceptor the target satellite was in an elliptical orbit moving toward the lowest point of its orbit. Because of this, the interceptor satellite's guidance system would have been required to compensate for significant changes in the target's velocity along the interceptor's line of sight and perpendicular to it. This would be the case in a number of actual situations, such as an attack on a satellite in a high altitude elliptical orbit. The point at which we believe intercept would have occurred at an altitude of about 1,700 kilometers, or about 650 kilometers higher than on any previous attempt.
54. On this recent test, the interceptor did not successfully encounter the target. Preliminary analysis indicates that the interceptor did not come within about 400 kilometers of the target; suggesting that the interceptor's homing radar did not detect the target. Additionally there was no evidence of any effect on the target satellite; it is still functioning. The interceptor, because it slowed, re-entered the atmosphere over the Pacific Ocean and presumably burned up.
55. The Soviets are likely to perform this type of test again. They have conducted 12 antisatellite operations since 1968 - six have produced noticeable effect on the target but only one of the last five.

56. ● In the seven tests between 1968 and 1972, all the intercept attempts occurred during the interceptors' second revolution. The Soviet program then underwent a four-year hiatus until, early in 1976, when the Soviets began to test again. At that time they demonstrated the capability to intercept the target on the interceptor's first revolution.
57. ● The interceptor has the capability to come close enough to the target to destroy it with a conventional warhead.

DE TOEDRACHT BIJ EEN TWEETAL SPIONAGE GEVALLEN IN DE
BONDSREPUBLIEK DUITSLAND

58. [REDACTED] In onderstaand artikel worden twee gevallen behandeld die zich hebben voorgedaan in de Bondsrepubliek Duitsland. In beide gevallen blijkt met hoeveel resultaat intermenselijke relaties worden aangewend voor het bereiken van spionage-doeleinden.
59. [REDACTED] GERMANY - Typist
- Frau [REDACTED], a divorcee, was an efficient typist employed in a government department in the Federal Republic of Germany who, in the course of her duties, had frequent access to classified information.
60. [REDACTED] After work she occasionally went to a café in the vicinity of her place of work where one day she met a Herr [REDACTED]. He introduced himself as an interviewer for a marketing institute and she unhesitatingly answered all his questions - about a detergent! Probably because of his good looks and his pleasant manner, and because she felt lonely since her divorce, this "chance meeting" developed into a freindship and later into a love affair.
61. [REDACTED] Herr [REDACTED] was not, in fact, connected with any marketing institute but was an agent of the Ministerium für Staatssicherheit (MfS - of the East German Service). The exact personal particulars of Frau [REDACTED] had, months before, been made known to him.
62. [REDACTED] Some time later, her "friend" began to ask her more insistently and more frequently about her work, her superiors and the organizational set-up of her department. Frau [REDACTED] became suspicious; she recalled her security briefings and particularly items about intelligence approaches. But about then [REDACTED] confessed that he was part of an FRG security commission formed to identify a spy operating in her department.
63. [REDACTED] Frau [REDACTED] did not really believe this story but she accepted it and she wanted to hold on to her lover. She would occasionally bring home copies of classified documents and confidential minutes, and would draw up reports, as he requested.

64. [REDACTED] When some months later she told HAMACHER that at a party with colleagues some classified government papers had accidentally fallen out of her handbag, he was aghast. He told her to stop everything for the time being. From that day onwards Frau Weiss was under observation. A short time before she was arrested Herr HAMACHER escaped abroad.

Points illustrated

65. [REDACTED] An unusual method of approach, market research, is described in this case.
66. [REDACTED] Courting under false colours and cold blooded exploitation of love and loneliness are tactics commonly used by the opposition.

UNITED STATES - Government Employee (Female)

67. [REDACTED] A young woman (here called Eleanor), an American citizen, who was employed with the American Forces in Germany, visited the US Embassy Club in Bonn, and met a man known as Paul who claimed to be a naturalized United States citizen. Romance developed and Paul soon began talking of marriage.
68. [REDACTED] Shortly thereafter Paul moved to West Berlin. A few weeks later Eleanor received a telephone call telling her that her fiancé had been involved in a serious automobile accident and was in an East Berlin hospital.
69. [REDACTED] Eleanor flew to Berlin to see her fiancé. On her second visit, Paul handed her a package and asked her to deliver it to his West Berlin landlord. As Eleanor left the hospital she was stopped by East German Security Police, arrested, and charged with espionage on the basis of a compromising roll of film contained in the package. She thereupon was driven to a private house, stripped, and forced to undergo a thorough physical research.
70. [REDACTED] After several hours of interrogation, Eleanor was allowed a few minutes alone with Paul at the hospital.

He told her that he was employed by a Western intelligence service and was in serious trouble. She was then taken back to the private house.

71. Eleanor was introduced to a Soviet Army officer who wasted no time in offering to release Paul, provided she would steal coded telegrams from her office. Eleanor frantically agreed, signed a statement of obligation to the Soviet Intelligence Service, and was then escorted to the West Berlin border.
72. Immediately upon her return Eleanor reported the entire matter to her superiors. The investigation brought the facts to light. Paul's claims to American citizenship were false. He was a Soviet intelligence agent, under instructions to lure Eleanor into a compromising situation.

Points illustrated

73. The following points are illustrated in this case:
- a. This is a clear case of blackmail; an effort to trap a government employee into treachery by compromise.
 - b. The contact between the hostile agent and the subject was established socially. An emotional link was developed by falsely exploiting romantic feelings, not an uncommon tactic of East Bloc intelligence services.
 - c. The subject was cleverly lured to East Berlin where, on their home field, hostile intelligence services are in full control and better able to stage scenarios designed to compromise and to lead to blackmail.
 - d. The case reinforces the argument in favour of security briefings for people who intend to travel to or through Communist countries, to defend against possibilities of compromise and blackmail.
 - e. The only solution in such circumstances is to report the facts to the security authorities without delay.
 - f. The Soviet bloc services co-operate closely with each other.